

Warszawa 26 08 2019

Prof. dr hab. Agnieszka Cieślińska - Kawecka

Akademia Sztuk Pięknych w Warszawie

Wydział Grafiki

Recenzja dotycząca pracy doktorskiej oraz dorobku artystycznego mgr Oskara Gorzkiewicza sporządzona w związku z postępowaniem o nadanie stopnia naukowego doktora w dziedzinie sztuki plastyczne, w dyscyplinie sztuki piękne, wszczętym przez Radę Wydziału Grafiki i Malarstwa Akademii Sztuk Pięknych im. Władysława Strzemińskiego w Łodzi.

1) Ogólne informacje / Ocena dorobku artystycznego i dydaktycznego

Oskar Gorzkiewicz ukończył Akademię Sztuk Pięknych im. Władysława Strzemińskiego w Łodzi, gdzie uzyskał w 2014 roku dyplom magistra sztuki na Wydziale Grafiki i Malarstwa na kierunku Grafika Artystyczna w Pracowni Technik Wklęsłodrukowych. (pod opieką prof. Krzysztofa Wawrzyniaka oraz jego asystentki dr Alicji Habisiak-Matczak). Równolegle studiował Wzornictwo na Wydziale Technologii Materiałowych i Wzornictwa Tekstyliów Politechniki Łódzkiej (w latach 2008- 2012), uzyskując w tej dziedzinie tytuł licencjata sztuki. Podczas swoich studiów brał udział w wielu przedsięwzięciach oraz projektach artystycznych o zasięgu międzynarodowym. Dwukrotnie uczestniczył w sympozjach graficznych, odbywających się w Międzynarodowym Centrum Grafiki Artystycznej KAUS w Urbino; (2012, 2013). Od 2012 roku aktywnie uczestniczył w Kole Naukowym Eksperymentarium w Pracowni Technik Wklęsłodrukowych i Pracowni Technik Litograficznych. W latach 2013-2014 pełnił funkcję kuratora Galerii Grafiki Studenckiej „Pomiędzy” pod opieką dr Alicji Habisiak-Matczak. W roku 2013 został zaproszony do udziału w trzymiesięcznej rezydencji artystycznej Fundacji Gedok w Stuttgarcie, której efektem było, zrealizowanie w Ratuszu Miasta Stuttgart, wspólnie z niemiecką artystką Anją Klafki wystawy: *Point of View*. W tym samym roku wziął udział w międzynarodowym projekcie - symultanicznej wystawie grafik i instalacji pod nazwą: *The Rape of Europe*. Rok później, na podobnych zasadach, uczestniczył w wystawie: *Rhinos are coming*, gdzie zostały zaprezentowane prace z ośrodków akademickich w Lizbonie, Łodzi, Porto Allegre i Cape Town. Po zakończeniu studiów, w latach 2014 – 2016 pracował jako asystent podczas Międzynarodowych Letnich Kursów Grafiki

Artystycznej PATA w Akademii Sztuk Pięknych w Łodzi. W 2014 roku został zatrudniony na Wydziale Grafiki i Malarstwa gdzie pełnił obowiązki asystenta w Pracowni Podstaw Grafiki Warsztatowej prowadzonej przez dr hab. Krzysztofa Wieczorka. Od października 2015 roku rozpoczął pracę na Wydziale Wzornictwa i Architektury Wnętrz jako pełniący obowiązki asystenta w Pracowni Rysunku prowadzonej przez dr Tomasza Musiała. Jednocześnie został uczestnikiem Środowiskowych Studiów Doktoranckich w swojej uczelni. Obecnie od 2016 roku jest zatrudniony na stanowisku Instruktora Technicznego w Pracowni Technik Wklęsłodrukowych prowadzonej przez dr hab. Alicję Habisiak-Matczak. Od zakończenia studiów magisterskich wziął udział w 42 wystawach zbiorowych na całym świecie i 9 wystaw indywidualnych w Polsce i Niemczech. Otrzymał kilkanaście nagród i wyróżnień między innymi; w 2016 roku II nagrodę w 44 edycji konkursu International Print Award Carmen Arozena w Madrycie, za pracę „Chinatown”; w 2017 roku wyróżnienie w 25 edycji Nagrody Fundacji im. Tadeusza Kulisiewicza - Grafika w Warszawie; w 2015 otrzymał nominację w 9 edycji Biennale Grafiki Studenckiej w Poznaniu. Podczas swoich studiów doktoranckich zorganizował kilkanaście wykładów dotyczących wybranej dziedziny oraz przeprowadził wiele warsztatów graficznych. Udział w wymienionych sympozjach, rezydencjach i projektach artystycznych, okazał się znaczący dla jego późniejszej twórczości.

2) Ocena rozprawy doktorskiej

Grafiki Pana Oskara Gorzkiewicza miałam okazję oglądać po raz pierwszy w 2017 roku podczas wyboru laureatów konkursu Stypendia i Nagrody Fundacji im. Tadeusza Kulisiewicza. Jego prace zrobiły duże wrażenie na komisji, kwalifikując się do jednej z nagród, prezentowanych później na wystawie pokonkursowej w Warszawie. Już wówczas artysta z upodobaniem podejmował w swoich pracach motyw architektury miejskiej. Jednocześnie wyróżniała jego twórczość, wybrana metoda realizacji dzieła ulubiona technika akwaforty. Praca doktorska Oskara Gorzkiewicza: „**Kolekcja grafik w technikach wklęsłodrukowych, inspirowanych miejską architekturą. Opracowanie autorskiej metody druku wielomatrixowego.**” jest kontynuacją jego dotychczasowych doświadczeń i fascynacji architekturą. Jego grafiki są interpretacją architektonicznych pejzaży, w których wizje miejskich aglomeracji, pojawiają się w różnych konfiguracjach przestrzennych. Klasyczne fasady kamienic, antycznych pałaców czy monumentalnych budowli istnieją obok architektonicznej tkanki dzikich zabudowań, komórek i blokowisk, wdzierających się

między bramy, pasáže, dachy domów, słowem artysta mieszając style i porządki architektoniczne tworzy urbanistyczny horror vacui. Przytaczając prozę Brunona Schulza „.....otwierają się w głębi miasta, żeby tak rzec, ulice podwójne, ulice sobowtóry, ulice kłamliwe i zwodne. Oczarowana i zmylona wyobraźnia wytwarza złudne plany miasta, rzekomo dawno znane i wiadome,....” *1 Należy zwrócić uwagę na dwa elementy najważniejsze w twórczości Oskara Gorzkiewicza a mianowicie rolę i znaczenie rysunku i jego ulubionej techniki akwaforty. Autor we wstępie do pracy doktorskiej deklaruje swoje oddanie klasycznym formom warsztatu graficznego, uznając w nim wartość intelektualną twórczego procesu, „która zakłada myślenie dwoma etapami: jednoczesnym opracowywaniem projektu jak i planowaniem jego realizacji.” * I dalej dodaje „bardzo ważnym czynnikiem twórczych wartości jest metoda, technika wykonania, perfekcja warsztatowa, która daje klarowność i czystość wyrazu artystycznego.”* Ta zdecydowana opinia ma swoje odbicie i uzasadnienie w przeprowadzonych przez niego badaniach jak i kształtowaniu nowych metod i materiałów warsztatowych. Autor chętnie sięga po specjalistyczne narzędzia takie jak ruletki, muletki, wielokrotne igły czy szczotki druciane. Te oraz inne przyrządy własnej konstrukcji pomagają mu w poszukiwaniu „coraz to nowszych nieregularnie zagęszczonych faktur”.* Technika akwaforty, jak żadna inna, pozwala na spełnienie oczekiwań szerokiej gamy „spektrum wizualnego urozmaicenia pozostawionych przez narzędzia śladów”* a wielokrotne trawienia linii i punktów skutkują zróżnicowaniem materii. Aby osiągnąć takie wymagania technologiczne artysta przeprowadził szereg doświadczeń i eksperymentów, które zostały szczegółowo opisane w materiale dokumentującym jego projekty badawcze. W pracy doktorskiej pojawiają się serie próbników trawienia czy też użyteczne informacje dotyczące porównywania stanu matryc cynkowej i stalowej w procesie przygotowywania grafiki. Autor do swoich eksperymentów technologicznych włącza badania prowadzone w Pracowni Technik Wklęsłodrukowych i Pracowni Technik Litograficznych nad wdrożeniem do procesu trawienia blachy stalowej. W swojej pracy opisuje także własne metody przygotowywania odbitki. Wynikiem tych poszukiwań i eksperymentów jest **Kolekcja grafik w technikach wklęsłodrukowych, inspirowanych miejską architekturą**. Artysta przywołuje Giovanniego B. Piranesiego, Charlesa Méryona, Gérarda Trignac, jako swoich prekursorów, których twórczość miała wpływ na jego drogę artystyczną. Mogę dodać do tego grona artystów współczesnego amerykańskiego grafika Michaela Goro (który podobnie używa techniki akwaforty

dokonując głębokich przetrawień), czy choćby katowicką szkołę prof. Szmatlocha z Marcinem Białasem na czele. Z tą różnicą, że wymienieni przeze mnie artyści przenoszą obraz na matrycę, wykorzystując transfer fotografii. W pracach pana Gorzkiewicza fotografia używana jest tylko w fazie przygotowywania projektów, sam wielokrotnie podkreśla jej rolę jako medium do opracowywania kolaży. Tak przygotowane projekty Gorzkiewicz ręcznie przenosi na zawerniksowaną blachę. Rysunek, który powstaje bezpośrednio na matrycy, stanowi siłę i zaletę tych kompozycji, a linearne formy architektonicznych wariacji, nacechowane są szlachetną materią, wynikającą z wypracowanej struktury, wielokrotnie trawionej blachy. Swoje Wielkoformatowe akwaforty autor tworzy układając większy wzór z mniejszych fragmentów. Podkreśla ważne znaczenie linii łączących poszczególne partie, jak i wagę reliefu, ujawniającego różne grubości odbijanych matryc. Wydaje się, że wyjątkowo zależy mu na uzyskaniu pełnego embossing - odcisku, który jak ślad na trakcie, ujawnia drogę montażu całego obrazu. W ten sposób skompilowane przez niego prace, składające się z kilku matryc, utworów graficznych, można odbijać wielokrotnie w różnorodnych składach, tworząc za każdym razem nowe obrazy. Dodatkowo używając różnych typów i grubości blachy w obrębie jednej odbitki, tworzy nowatorski i ciekawy efekt kilkupoziomowego reliefu, odcisniętego w papierze, który ma na celu spotęgować iluzję w przestrzeni kreowanego dzieła. Tak więc widoki są wymienne i do wielokrotnego układania. Ta ciekawa zasada, budowania obrazu z kilku matryc, stała się znakiem rozpoznawczym grafik Gorzkiewicza.

Konkluzja

Podsumowując dorobek artystyczny mgr Oskara Gorzkiewicza, potwierdzony licznymi wystawami, nagrodami i projektami artystycznymi oraz biorąc pod uwagę jego doświadczenie zdobyte podczas przeprowadzonych badań naukowych, uważam że posiada on kwalifikacje zawodowe do prowadzenia samodzielnej pracy dydaktycznej i artystycznej. Po wnikliwym przeanalizowaniu i ocenie dorobku artystycznego i dydaktycznego oraz pracy doktorskiej pana mgr Oskara Gorzkiewicza, stwierdzam, że przygotowana pod opieką promotora dr hab. Alicji Habisiak - Matczak, praca doktorska: *„Kolekcja grafik w technikach wklęsłodrukowych, inspirowanych miejską architekturą. Opracowanie autorskiej metody druku wielomatrixowego.”* spełnia wymogi formalne rozprawy doktorskiej. Na tej podstawie wnioskuję do Rady Wydziału Grafiki

i Malarstwa Akademii Sztuk Pięknych im. Władysława Strzemińskiego w Łodzi o nadanie panu Oskarowi Gorzkiewiczowi stopnia doktora sztuki w dziedzinie sztuki plastyczne, w dyscyplinie artystycznej sztuki piękne.

Prof. dr hab. Agnieszka Cieślińska - Kawecka

** 1/ Proza, Sklepy cynamonowe, Bruno Schulz, Wydawnictwo Literackie Kraków 1964*

**/ Fragmenty z Pracy Doktorskiej Oskara Gorzkiewicza „Kolekcja grafik w technikach wklęsłodrukowych, inspirowanych miejską architekturą. Opracowanie autorskiej metody druku wielomatrycowego.” Akademia Sztuk Pięknych im. Władysława Strzemińskiego w Łodzi Promotor: dr hab. Alicja Habisiak – Matczak, Łódź 2019*